

1996-12-06

2310-7383-91
0582-216

dk

Olle Helmersson
Else-Marie Helmersson
Risö
614 98 S:T ANNA

Bildande av Uggelholmarnas naturreservat, Söderköpings kommun

Naturreisurslagens (NRL) hushållningsbestämmelser (kap 2 § 6) anger att områden som är av riksintresse för naturvården skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Uggelholmarnas naturreservat ingår som en del av riksintresset, skärgården (NE 68).

Genom reservatsbildningen och upprättandet av skötselplan skyddas Uggelholmarna mot åtgärder som skulle kunna skada naturmiljön och därmed har syftet med hushållningsbestämmelserna i naturreisurslagen uppnåtts.

Reservatsbildningen är förenlig med den gällande kommunala översiktsplanen.

Uppgifter om reservatet

Benämning:	Uggelholmarnas naturreservat
Objektnummer:	0503003
Skyddsform:	Naturreservat
Beslutsdatum:	1996-12-06
Kommun:	Söderköping
Socken:	S:t Anna
Läge:	I S:t Annas mellanskärgård ca 1 km SO Risö
Kartor:	Topografiska kartor: 8H SV och 8H SO Ekonomiska kartor: 087 42 och 087 52
Gräns:	Innerkanten av den kraftiga punktsträckade linjen på bifogad karta, bilaga 1
Koordinater:	64 75 00 15 64 00
Areal:	50 ha varav 19 ha land

1996-12-06

2310-7383-91

Fastighet: Risö 1:1

Ägare: Olle och Else-Marie Helmersson
Risö
614 98 S:t Anna

Naturtyper: Berg i dagen ca 2 ha
Skog totalt ca 17 ha
Produktiv skog ca 14 ha
Av skogsarealen är ca 9 ha ädellövskog, ca 3 ha
blandskog och ca 5 ha hällmarkstallskog.

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen i Östergötlands län

Beskrivning av området

Uggelholmarna ligger i S:t Annas mellanskärgård. Området består av Stora och Lilla Uggelholmen med omgivande vatten. Stora Uggelholmen är 15 m ö h och uppkommen ur havet för ca 5000 år sedan. En stor del av öarna utgörs av hällmark och mark med endast ett tunt jordtäckte. Berggrunden består av grå hornblände-förande gnejsgraniter. Jordarten är svallad morän med stort grusinnehåll.

Öarna är över lag skogbevuxna. Förekommande skogstyper är ädellövskog, blandskog och hällmarkstallskog. På höglänta delar och mark med tunt jordtäckte dominerar hällmarkstallskog med ett stort inslag av äldre tallar och rik förekomst av död ved. En del tallar är mycket grova och har säkert en ålder av 300 år. På öarna, särskilt på Stora Uggelholmen, finns ädellövskog, dominerad av ek och lind.

Här och var finns gamla lindar, några med en ålder av 200-300 år. Södra delen av Stora Uggelholmen domineras av äldre något ljusöppen lövskog av framförallt ek, lönn och asp, med inslag av vildapel, björk, lönn, ask och gran.

Dessa lundområden har utnyttjats som fodermarker (löväng) och många träd framförallt lind och lönn bär spår av tidigare hamling. Enligt häradskartan från 1878 utnyttjades ett stråk i nordost-sydvästlig riktning som slåttermark. Slåtter förekom fram till 1950-talet.

Floran är i dessa lundpartier mycket rik med förekomst av t ex blåsippa, buskstjärnblomma, liljekonvalj, svart trolldruva, underviol, tvåblad, vanlig nattviol, Adam och Eva, vitsippa, gullviva, spenört, vipp- och vårärt, blodnäva, tandrot, nejlikrot, ramslök och skogslök.

På öarna finns också en värdefull moss- och lavflora och god tillgång på lämpliga substrat för dessa, t ex ädellövträd, död ved, skuggade stenblock och gamla hamlade ädellövträd. Totalt har tio rödlistade lavararter och ytterligare ett tiotal signalarter hittats. De flesta av dessa är knutna till ekarna, t ex gammelekslaven *Opegrapha illecebrosa* (hotkategori 1).

Insektslivet är också mycket rikt även om det är dåligt känt. Bland funna rödlistade arter kan nämnas den rödhalsade svartbaggen *Oplocephala haemorrhoidalis* (hotkategori 2) och fjärilen jättesvampmal *Scardia polypori*

(hotkategori 4). Dessa förekommer på fnösketikor på björkhögstubbar och lågor, vilket visar att också björk representerar ett högt naturvärde på öarna. På ek har brun trädmärla *Lasius brunneus* (hotkategori 2) iakttagits.

Ärendets beredning

Till skydd för djurlivet förordnade Länsstyrelsen 1986-05-13 om interimistiskt naturreservat för Uggelholmarna i Sankt Anna skärgård. För området gällde bl a tillträdesförbud 1.2 till 15.8. På uppdrag av Länsstyrelsen i samråd med Naturvårdsverket gjorde Skogsvårdsstyrelsen en värdering av skogen på Uggelholmarna. Ett förslag till reservatsbeslut presenterades 1987-12-03 och en skötselplan togs fram av Skogsvårdsstyrelsen 1988. Förhandlingar påbörjades med markägaren. Juridiska byrån, LRF, fick markägarens uppdrag att verka som dennes ombud vid förhandlingar om reservatsföreskrifterna och ersättningsfrågan. 1989 upphörde beslutet om interimistiskt reservat att gälla. 1990 presenterade LRF, Juridiska byrån en egen värdering av det intrång som förslaget till reservatsföreskrifter och skötselplan innebar för markägaren. En förnyad beräkning med aktuella virkespriser gjordes av Länsstyrelsens lantbruksenhet 1995. Förslag till beslut sändes på remiss 1996. Länsstyrelsen träffade under 1996, med stöd av 29 § naturvårdsförordningen, en överenskommelse om intrångsersättning med markägaren. Remissinstansernas synpunkter och Länsstyrelsen bedömning av dessa återfinns i bilaga 3.

Grund för beslutet

Uggelholmarna har mycket höga naturvärden och representerar en skyddsvärd naturmiljö med ädellövskog och hållmarkstallskog i den östgötska mellanskärgården. På öarna finns en stor biologisk mångfald med en mängd hotade och sällsynta arter. Öarna ligger inom ett område som utpekats som riksintresse för naturvården. Området bör särskilt skyddas på grund av dess biologiska värden.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området, som avgränsas med innerkanten av den kraftigt punktstreckade linjen på bifogad karta (bilaga 1), bör av skäl som nämnts särskilt skyddas.

Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen området som naturreservat. Reservatets namn skall vara Uggelholmarnas naturreservat.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med reservatet är att bevara och utveckla tall- och lövskogens biologiska värden med innehåll av alla de komponenter som är viktiga för överlevnaden av hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning

2. uppföra ny byggnad eller annan anläggning
3. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon
4. anordna upplag
5. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling
6. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter
7. gräva upp växter
8. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
10. tillföra kalk eller andra mineralämnen
11. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd
12. framföra motordrivet fordon annat än i samband med jakt eller fiske
13. anlägga kassodling eller fiskodling
14. uppföra mast, vindkraftverk, eller att uppföra luft- eller markledning

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla intrång

---

Med stöd av 9 § naturvårdslagen förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet.

1. utmärkning av och upplysning om reservatet
2. skötsel i enlighet med fastställd skötselplan

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, rista, gräva eller måla

2. på ett störande sätt använda musikinstrument, bandspelare, musikanläggning eller liknande
3. störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur
4. medföra hund eller annat husdjur som inte är kopplat eller förvarat i bur
5. göra upp öppen eld på annan än särskild plats som är markerad med skylt
6. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar
7. för längre tid än två dygn i följd förankra båt vid samma strand
8. tälta längre tid än två dygn i följd på samma plats
9. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet
10. landa med luftfarkost

Dessutom är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att

11. utföra sådan vetenskaplig undersökning som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet
12. genom turisttrafik och guideade turer i kommersiellt syfte utnyttja reservatet

D. Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

---

1. Med stöd av 9 § naturvårdsförordningen meddelar Länsstyrelsen härmed föreskrifter för naturvårdsförvaltningen för Uggelholmarnas naturreservat genom att fastställa bifogad skötselplan. Den ekonomiska utredningen (bilaga 3) är dock undantagen från fastställelsen.

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning, dock kan en omprövning ske om särskilt behov uppstår. Sådant behov skall anmälas av naturvårdsförvaltaren. Naturvårdsförvaltaren skall även göra en översyn vart tionde år. Skötselplanen för Uggelholmarna har upprättats av Länsstyrelsen.

2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
  3. Naturvårdsförvaltare är Länsstyrelsen i Östergötlands län.
-

Beslutet gäller från den dag den vunnit laga kraft.

Hur man överklagar, se bilaga 4 (formulär 115, Miljödepartementet).

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket Länsstyrelsen i plenum fattat beslut, har förutom föredraganden deltagit länsrådet Magnus Holgersson, avdelningsdirektör Sverker Kärrsgård, länsassessor Jan Kaller, biträdande länsarkitekt Lars Fransson och biträdande länsantikvarie Carin Claréus. I styrelsens beslut deltog landshövdingen och ledamöterna Bo Pettersson, Lars-Olof Torfgård, Lars Wallin, Stefan Hagfeldt, Göran Färm, Lars-Erik Johnsson, Kristina Bengtsson, Gunnar Asserhed och Sonia Karlsson samt suppleanterna Göran Samuelsson, Sven-Åke Lundh, Carl-Gustaf Mörner och Sven E. Andersson.

Björn Eriksson
Landshövding

Lars Gezelius
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Remissinstansernas synpunkter och Länsstyrelsens överväganden
4. Formulär 115

Akten (naturreservatsdossier)

Kopia till

Naturvårdsverket
Söderköpings kommun
Skogsvårdsstyrelsen
Verksledningens kansli
Kulturmiljöenheten
Planenheten
Reservatsförvaltningen, Bo Gustafsson

Lantmäteriets länskontor
Länets författningssamling
Objektsregistret

Naturskyddsföreningen i Söderköping, c/o Caroline Ottosson, Box 18, 614 21
SÖDERKÖPING